

"Svjedočanstva iz prošlosti - upozorenje za sadašnjost: poučavanje o holokaustu kroz usmenu povijest"

Predložak nastavnog plana

Autori: Marija Živković, Marija Tolić, Božena Pandža Mandurić, Valter Baldaš

Tema: ŽIVOT POJEDINCA U RAZLIČITIM POLITIČKIM SUSTAVIMA NA PRIMJERU SVJEDOČANSTVA IVANA SLADEA

Kontekst: Kontekst svjedočanstva vremenski se odnosi na razdoblje od svibnja 1941. godine (Rimski ugovori) do kraja Drugog svjetskog rata, a prostorno je vezan za Dalmaciju (Split), Italiju (Perugia) i Njemačku (logori).

Ciljevi:

- Primjena „teoretskog“ znanja na primjeru emotivnog, autobiografskog i životnog iskaza/svjedočanstva Ivana Sladea;
- Razviti empatiju prema konkretnoj prostornoj i vremenskoj „situaciji“ – pojedinac koji je aktivan, koji se bori, njegovoj sudbini;
- Razviti pozitivan stav prema bezumlju rata;
- Analizirati usmeni povijesni izvor - svjedočanstvo.

Ishodi učenja:

- učenici će moći smjestiti individualnu ljudsku sudbinu u konkretan prostor i vrijeme;
- učenici će moći razvijati kritičko promišljanje i kritički stav potaknuti učenike na samostalno istraživanje usmene povijesti (na primjeru zavičaja i/ili obitelji);
- učenici će moći prepoznati i razlikovati utjecaje različitih totalitarističkih političkih sustava na život pojedinaca;
- učenici će stečene spoznaje sagledavati u korelaciji sa spoznajama iz drugih predmeta radi potpune slike prošlosti i izgradnje objektivnije i potpunije slike o prošlim vremenima

Materijal i potrebna oprema: film, projektor, projekcijsko platno, laptop;
radni listić za grupni rad;
kruh, poklopac kutije sardina, papir za paljenje

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Trajanje: Jedan nastavni sat

Tijek nastavnog sata

UVODNI DIO SATA - 5 minuta

U uvodnom dijelu sata nastavnik donosi u učionicu kruh, metalni poklopac kutije sardina i papir za paljenje te u razgovoru s učenicima pokušava doznati što se s tim priborom može napraviti.

Rezultat njihovog promišljanja bit će poznat nakon gledanja usmenog svjedočanstva Ivana Sladea. Nastavnik daje osnovne biografske podatke o svjedoku, dijeli učenike u skupine i dijeli im radne listiće s pitanjima.

SREDIŠNJI DIO SATA - 30 minuta

Središnji dio sata započinje gledanjem snimljenog svjedočanstva (film traje 18 minuta). Nakon odgledanog filma slijedi rad u skupinama. Pitanja za pojedinu skupinu su sljedeća:

Prva grupa	Druga grupa	Treća grupa
Na crtu (lentu) vremena potrebno je ucrtati značajne datume i događaje iz života Ivana Sladea: npr. V./1941., IX./1943., jesen 1943.-1945...	Na povijesnu kartu Europe označiti mjesta/etape života Ivana Sladea koji se spominju u filmu (npr. Split, Rijeka, Perugia, logori u Njemačkoj...)	Uvidjeti elemente talijanizacije koji se spominju u svjedočanstvu i njihov utjecaj na identitet osobe Ivana Sladea (npr. promjene imena osoba i ulica, povijesna pozadina – Mletačka Republika...). Navesti romanizme iz filma.
Opisati početke pokreta otpora u Splitu (npr. letci, grafiti...)	Opisati načine mučenja i kažnjavanja u doba Italije	Opisati načine mučenja i kažnjavanja u doba Njemačke (logor).
Pronaći elemente humora u svjedočanstvu Ivana Sladea	Pronaći elemente humora u svjedočanstvu Ivana Sladea	Pronaći elemente humora u svjedočanstvu Ivana Sladea

Učenici u grupama odgovaraju na postavljena pitanja.

ZAVRŠNI DIO SATA

Trajanje: 10 minuta

U završnom dijelu sata učenici izlažu (redom prema skupinama) odgovore na postavljena pitanja i komentiraju ih (pogotovo ako se s njima djelomično ili u potpunosti ne slažu). Raspraviti će se o sličnostima i razlikama talijanskog i njemačkog mučenja/kažnjavanja. Naglasak je na pitanju o humoru – jesu li u filmu prepoznati elementi humora, koji, kakav je odnos Ivana Sladea i humora, zašto je humor bitan u životu....

U završnom dijelu, nastavnik postavlja pitanje vezano uz jedan detalj prikazan na filmu. Što se nalazi na zidu u domu Ivana Sladea? Zašto? Koja je simbolika brojeva? Zašto je uniforma izložena?... Zamoliti jednog učenika da demonstrira razoružanje u talijanskom zatvoru (kruh, poklopac...).

Izvori

Priređeni i prikupljeni materijal HERMES-a i USHMM-a.

Ideje za domaću zadaću

Na samome kraju nastavnik zadaje domaću zadaću u kojoj učenici odgovaraju na pitanje identiteta sugovornika: Tko je Ivan Slade?

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

